

REDACTIA

In strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 luna 2 cor.
pentru România pe un
an 4 coroane.
pentru România și
trănatate pe an:
40 franci.

Inscripțiile nu se napoiază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
și timbru de 60 bani de
fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Serisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

INCONȘTIENȚI ORÎ CRIMINALI.

În decursul ședințelor din acest
an ale Sinodului eparchiei Aradului
amici nostri, majoritatea acestui
Sinod, au avut o atitudine nu se
poate mai conciliantă față de repre-
zentanții sistemului mefianist, contra
cărui luptasem în trecut.

Voiam să dovedim că vom păcea
tuturor și aceleiași biserici.

Se părea că până la un punct
sunt pătrunși de necesitatea acestei
păci și cele două nuanțe ale minori-
tății din Sinod. Așa că Vineri credeam
că facem alegerile în deplină armonie.

Ce s'a întâmplat însă?

Sâmbetă înainte de ședința Sino-
dului, minoritatea a ținut sfat sub
conducerea dlui magnat I. Gáll, sosit
anume pentru a dirige, de după
culise, atitudinea minorității, deși de
la Sinod ceruse concediu spunând
un neadevăr: că este bolnav.

Ne pomenirăm astfel că Sâmbetă
după amiază din cunoscuta „cance-
lărie” aradană eșise vestea despre
un protest ce s'ar fi înaintat guvernului
contra alegerii dlui Mangra. Nimeni
nu punea preț însă pe afirmările eșite
din „cancelăria” care liferează articole
la „Egyetértés” și „Magyar Szó”.
O sinucidere morală ca aceasta — să
se ducă la guvern cu protest —
nu-i venia nimănui să creadă despre
bărbați maturi, membrii ai bisericii
noastre autonome.

Ni s'a afirmat însă că da, pro-
test se va înainta Sinodului și
Congresului Național bisericesc. Dar
Sinodul s'a închis fără să vedem
acest prot st.

Cu posta de Lunia trecută P.
S. Sa episcopul Goldiș a primit apoi
protestul, într'un plic scris de Dori
Popescu, notarul demisionat, cuserul
I. P. S. Sale metropolitului
Mețianu.

N'am făcut însă întrebuintare de
informațiunile ce aveam. Acum însă,
că „Gazeta” (de la 13 o.) aduce
relațiuni despre „protest”, suntem
necesitați a ne ocupa și noi de acest
nou product al patimilor condamnabile.

Aici am ajuns deci: de la diplo-
matia magnatului Gáll (venit să în-
demne pe o parte a bihorenilor să
votoze alb, ca astfel mefianștii să
apară mai mult de cât sease cât sunt
aleși în Bănaș) eată-ne la o „cerere”
nădă și ne-avenită ca formă și de-
testabilă ca valoare intrinsecă și ca
intenție.

Alegerile petrecute adevărat în Sinod
— în cazul prezent alegerii de vicar,
care și din punct de vedere canonic
a fost îndată aprobată de capul Sinodului,
de P. S. Sa episcopul, — nu se pot
dificulta nici protesta. Cât despre
decise de ale Sinodului, eată dispoziția
„Regulamentului afacerilor interne”:

„§. 58. Contra concluderilor sinodale nu
se admite nici un fel de remediu. În cauze

grave principiale și de competență, mi-
noritatea dacă va enumera cel puțin 10 (zece)
voturi, este îndreptățită a cere ca respectiva
hotărâre sinodală să se aștearnă congresului
ca for arbitrar, spre decideră. Astfel de
cerere are să se facă în scris, în timp de
48 ore de la enunțarea concluderilor re-
spectiv; iar Sinodul nu o poate denega, ci
notificându-se prin președinte, cererea se
trece la protocolul ședinței și se efectuează
la timpul său din partea biroului.”

Dar' subscriitorii cererei, 14
la număr, nici n'au căutat ei basă
legală, ci ea niște minori intelectuali
au crezut că dacă nu pot să se
bucure de alegerea făcută, cel puțin
să supere pe alții.

Se înțelege, nu și-au ajuns sco-
pul. Cererea lor nu poate avea alți
sorți de izbândă, decât să sporească
actele de pus la dosar. Eară dacă se
va înainta la Congres, cel puțin
ne vom răfui odată și acolo, ca și
la Arad, cu aderenții I. P. S. Sale
Mitropolitului. I. P. S. Sa va avea
prilej să se convingă cât de mult
România detestează această școală
de pătimăși meschini și nesocotiți.

Motivul ce invoacă subscriitorii
cererei contra alegerii este că dl
Mangra „fiind suspendat de înaltul
guvern”, nu putea fi ales. Dar admi-
tând acest rușinos pretext, noi n'am
mai putea alege d'acel incoale pe
cine voim, ci numai pe cine ne
lasă guvernul!

Pentru-că cine ar putea impe-
deca guvernul să nu ceară dela ori
care episcop ori mitropolit cercetare
disciplinară încontra ori și cărui can-
didat la vre-o demnitate în biserica
română? Și găsindu-se episcop ori
mitropolit absolutist, cum a fost Me-
țianu, care a ținut șapte ani suspen-
dat pe un profesor nevinovat, cine nu
înțelege, că dreptul nostru autonom
ar deveni iluzoriu? Cine nu înțelege
crima ce sevrșesc cei cari vor să
dea asemenea explicație și să recu-
noască guvernului dreptul de a face
în Statutul Organic asemenea spăr-
tură?

Cererea întreagă se bazează de
altfel:

1. Pe un neadevăr sfruntat: dl
Mangra nici-odată n'a fost suspendat.

Eată, într'adevăr, actul con-
sistorului aradan sub Nr. 2914/893
adresat direcțiunii seminariale:

„Arătându-ne Înaltul minist' reg. ung.
de culte și învățământ că ieromonahul
nostru și profesor seminarial, Vasile Mangra
este cel mai periculos agitator național și
provocător se ocupă cu politica militantă, ne-
compatibilă cu pozițiunea sa de ieromonah
și profesor seminarial, și susținând că acel
ieromonah ca profesor seminarial ar pro-
paga și în elevii săi învățături periculoase:
a corat și cere cu insistență strămutarea
lui din postul de profesor la altul, unde
să nu aibă ocaziune a lăși atare învățături
periculoase”...

„Acest consistor află cu cale a dispune,
și până la decideră cauzei sale disciplinare,
ca de la 1 Septembris (1893) stilul nou
până la altă orânduială să fie absolvat de
postul de profesor seminarial și să treacă

în gremiul consistorului de aici cu de-
tațiunea de până acum, ori să treacă la
mănăstirea Holb-Bodrog în condițiuni cores-
punzătoare psihiunii sale”.

Dacă era să fie suspendat și
considerat ca nevrednic de a ocupa
demnitate în biserică, nu l'ar fi ales
la 1898 Sinodul asesor referent
în consistor, cu voturile chiar a
celor cari au subscris acum pro-
testul.

2. Protestul se mai întemeiază
pe necunoștința până și a celor mai
elementare principii din legea no-
astră bisericească. Autorul vorbește
adeacă de alegerea dlui Mangra cu
30 voturi „contra 20 voturi”, par'că
dând bilele albe însemnează că al
arăt pe cine voiești și n'ar fi ne-
gându-ne dreptul de a nomina pe
cel considerat de tine ca vrednic.

Votarea a fost secretă și cu a-
celeași drept ar putea să vină mâne
alți 14 deputați, să afirme că ei vo-
tând alb, n'au recunoscut corectita-
tea alegerii și prin urmare protes-
tează.

Se poate admite astfel de inter-
pretări stupide ale luminoasei noastre
legi bisericești?

3) Subscriitorii cererei vorbesc
de „majoritatea deputaților distric-
tului Oradea” și de „drepturile
speciale” ale acestui district, plângân-
du se că „s'a impus de vicar o per-
soană pe care nu o vor!”

De când însă la alegerea de vi-
car, trebuie să decidă voturile unui
district, ear nu majoritatea Sinodului?
Decând într'o alegere de felul acesta
trebuie să preponderizeze interesele și
drepturile speciale, ear nu cele gene-
rale?!

Dar admitând rezonarea asta, în-
tot-deauna minoritatea ar decide asu-
pra mersului lucrurilor din biserică!

Rău trebuie că li-a întunecat pa-
tina mintea, de au putut să sub-
scrie asemenea imbecilități.

Acum se dovedește deplin, că
în intrigile lor pela Budapesta, unde
au intervenit să nu se expedieze la
Arad actele referitoare la rezolvarea
favorabilă a cauzei dlui Mangra, dlui
Gáll și Mețianu au mers așa de d-
parte cu ura, că au uitat de inte-
resele sfinte ale bisericii noastre
autonome.

Rușine și degradare.

România va înțelege acum, de
ce amici nostri au luptat cu atâta
înverșunare și de ce și noi adesea
am fost poate violenți combatând
sistemul mefianist. După cele știute,
își poate adică închipui ori și cine,
cam ce a făcut Mețianu și aderenții
săi când era la putere, dacă se dedă
la asemenea fapte condamnabile chiar
și acum, după-ce în diecesă Aradului
a fost condamnat definitiv și fără
apel.

După căderea sistemului mefian-
nist, noi am voit pace frățească, ele-
mentele destoinice din ambele tabere să-
și deș mână, pentru îndeplinirea unei
lucrări de interes comun.

Ei vor însă război, și în pați-
mille de cari s'nt coplesiiți, își uită
de sine și merg până să lovească în
chiar așezămintele noastre cele mai
scumpe.

Dacă am fost tari ca să dărimăm
școala aceasta, fi-vom la postul no-
stru să param însă și loviturile cri-
minale.

Ca în evul mediu. Citim în „Magyar-
ország” (del. 11 c.) următoarele:

„Contele Andrássy Tiber ține în aren-
dă, dela stat, 40—50 mii jugăre de pădure
în munții Gelului. Pentru această întindere
uriasă de pământ plătește 500 fl. mari și
laft. Va să zică un cruceer pentru un jugăr
cadastral. Camera erarială, în schimbul a-
cestei sume, mai ridică prin munți și co-
lba de asf. Ba încă ordonă pădurarilor săi
și păzitorilor să aibă grije ca drepturile a-
rendatorului să nu fie călcate de vinătorii
iliciti.

„În păduri sunt și pășuni, ear' pe
pășuni turme de oi. Între munți însă e
foarte greu să ții turme de oi fără câni,
pentru că pe acolo sunt lupi mulți. Câni
ciobanilor ar lua însă la goasă cerbil și
câprioarele. De aceea arendatorii pășunilor
nu pot să țină câni. Cu alte cuvinte vâna-
tul domnesc este mai favorizat de stat de
cât oile bietului popor”.

Comentari credem că nu mai trebuie să
facem!

Țarul nu face visite. O tele-
gramă oficială din Petersburg desminte
stirea răspândită în foile din străind-
tate, că Țarul Rusiei va călători la
Viena, Paris, Roma, București și Sofia.
Peste tot — spune telegrama — nu s'a
lăsat nici o dispoziție referitoare la vre-o
călătorie a Țarului, ci după-cum se presu-
pune, vara aceasta va petrece-o în Crimeea.

Exposeul contelui Goluchowsky.

În ședința de ieri a Delegațiunei,
contele Goluchowsky și-a ținut exposeul.
El accentuează situația sigură a Europei,
în care pacea prin nimic nu a fost
tulburată în aceste din urmă luni. E
speranță că și în viitor se va menține
aceeași situație. Visita la Berlin și pri-
mir-a entusiastă ce s'a făcut monar-
chului nostru aco'o, sunt o garanție a
păcii și mai ales un semn vădit al întăririi
principiilor pe cari este clădită foarte
solid alianța de pace din Europa centrală.
Spune că nici situația d'n Balcani
nu este cu nimic amenințată, fiind în pri-
vința chestiei balcanice o perfectă înțelegere
între statele din Europa centrală și între
Rusia.

În privința războiului englezo-bur
spune că nici el n'a alterat relațiunile
dintre marile puteri europene cu Engliera.
Credem exchisă eventualitatea de a se
intervenți într'un împăciuirea celor doi bel-
geranți, mai ales că o asemenea acțiune
numai atunci ar avea șanse de reușită,
când ambele părți ar dori aceasta, ceea
ce nu se poate însă afirma.

Atinge apoi carăși chestia repre-
zentării, prin coasulate, mai accentuate a
monarhiei în continentele îndepărtate.

Cei 14...

Ca cititorii nostri și întreg publicul român să înțeleagă noima cererii de care ne ocupăm în primul articol de azi, trebuie să dăm aci și partea personală a afacerii.

Au subscris cererea:

1) Ion Pap, protonotar al com. Bihor;

2) George Roxin, solgăbiru în cercul Tincei;

3) Al. Filip, notar în com. Bihor.

Va să zică trei slujbași d'at stăpânirii.

4) Nicolae Zigre, cel ale cărui socoteli dela fundația „Zsiga” au fost reînăpăiate de Sinod și sub responsabilitate personală i s'a ordonat să trimită urgent, cu acte justificative, socoteliile pe 3 ani îndărăt; — d-sa mai e și cuseru al mitropolitului Mețianu, soacru fericit al unuia dintre frații Popescu, are doi fi stipendiști. Este secretar al Consistoriului din Oradia și avocat și s'a speriat rău de când s'au slevat afacerile de incompatibilitate. Mai ales că alegerea d-sale de secretar nu e de loc clară!

5) Protopopul Păcală, tovarăș „la fundație” cu cel de mai sus;

6) Voicu Hamsea, frate al archimandritului Hamsea, cărui magnatul Gall i-a dat un atât de bun certificat;

7) Traian Putici, cumnat cu archimandritul Hamsea care ar fi dorit să ajungă vicar.

8) Protopopul Moga, frate de cruce cu protosincelul Pap, care lua ca sigură alegerea sa.

9) Protopopul Roxin, care a fost făcut preot fără a avea decât un curs teologic (avea însă parale!) ear „matura” și-a luat-o (toată lumea știe cum!) chiar în preajma alegerii sale de protopop.

10) Protopopul Serb (Beliu), earăși creatură a fostului sistem, care de asemenea a făcut examenul de cl. VI, VII și VIII, precum și matura, ca administrator. Se genează și el că se vede cu briu roșu.

11) Protopopul Filip, creatura fostului sistem, sub care a fost făcut protopop după ce la bătrânețe l'au tre-

cut prin „matură”, că n'avea studiile cerute de lege pentru a pute fi protopop. Este ajuns în vîrsta copilăriei, tot timpul dormita în Sinod.

12) George Roxin care va fi el bun notar, căci are diploma, dar în chestii bisericești și școlare este — chinez.

13) Florian Duma, care se va fi mirând și el cum a ajuns în asemenea companie, în care interesul obștesc este noțiune necunoscută.

14) George Ardelean, zis și „taica Napoleon”... Despre d-sa nici rău nici bine nu putem scrie și nici nu e lipsă. Cine nu cunoaște această hazlie figură a Sinodului? Și noi nici nu-l luăm în nume de rău că a subscris protestul, pentru că chiar în aceea seară a făcut amendă onorabilă: seara a prăznuit, împreună cu noi, la „Kanya”, alegerea de vicar a d-lui Mangra.

Se înțelege, că pentru asemenea ipochimism d-lui Mangra este o spaimă. Căci ajungînd el vicar, unii își pot lua adio de la deputația din Sinod, deoarece ce nu se vor mai tolera voturi false, ca în trecut. Alții se tem de pînă binemeritată, și mai toți că vor fi puși la reson ear nu vor mai rămâne mărimi la la Voda 'n lobodă, ci vor fi puși la muncă constituțională, unde repede li se descopere neputința și serăcia de duh.

Dl. dr. Rațiu, conducătorul „autorității” din Sibiu, să ne arate acum ce merite naționale au domni de mai sus? Când, unde și la ce adunare ori conferință națională au luat parte, că „Tribuna” îi dă întruna zor cu „naționalismul” d-lui Hamsea și a aderenților sei.

Mai observăm, că protopopul bihoreni subscris pe protest sunt conveniculiști pe cari i-am demascat în preajma alegerilor că complotază contra episcopului, duși de nas de dl. Zigre.

Lăsăm ca opinia publică să judece dacă asemenea companie, chiar alipindu-i-se plasturi lungane cu Hamsea și Putici, poate avea autoritatea să cenzurarea unui act avîrșit sub înaltul presidiu al unui episcop, despre care și dușmanii sei recunosc că știe perfect legile bisericești și este un canonist de frunte în biserica ortodoxă română. Îndeosebi, în afaceri de alegeri petrecute în Sinod, este for suprem!

Revista externă.

Triumful naționaliștilor.

Parisul, cetate socialismului, pare că a fost cucerită de naționaliști.

Eată rezultatul, publicat de ziarele franceze:

În 49 locuri, rezultatul a fost proclamat:

În 31 s'a declarat balotagiu. Naționaliștii alesi au fost 30. Guvernamentalii alesi au fost 19. Naționaliștii au câștigat 9 scaune. Totalul voturilor naționaliste e de 184 616.

În 1896, numărul voturilor opoziției monarhiste și revisioniste nu era de cât de 93 000.

Deci voturile câștigate, în timp de patru ani, se ridică la cifra de 91 616.

Parisul, care acum în urmă căzuse în mîna dreyfusarilor, și panamistiilor, a triumfat spre onoarea Franței întregi.

Verdictul solemn ce l-au dat alegătorii Parisului, a fost dat în favoarea aceluia cari s'au sacrificat pentru apărarea patriei franceze.

Dumont, Guérin, Derouléle, François Coppée și Jules Lemaitre, sunt oamenii acclamați mai mult acum în Paris.

Victoria câștigată de naționaliști a întrecut chiar speranțele naționaliștilor. Acest succes strălucit lasă să se întrevadă mari speranțe pentru viitorul Franței.

Ca toate că Derouléle, Buffet și Marcel Habert au fost condamnați de infa curte, poporul francez a protestat dînd majorități zdrobitoare naționaliștilor.

Poporul francez a recompensat cu prisosință pe exilații și prescriși cărora laalta curte le-a găsit o vină, că știu să și iubească patria și să se sacrifice pentru apărarea ei, pentru susținerea prestigiului bravei armate franceze, singura care a rămas neoscăvîtată de virusul cosmopolitismului și necoruptă de aurul Reinachilor și Rothschildilor.

Reușita unor naționaliști ca Gaston Mery, redactor la ziarul antisemit „Libre Parole” a lui Barrillier, Galli, directorul ziarului „Le Drapeau” Doussat și alții, sunt preludiul triumfului definitiv al naționalismului, regeneratorul Franței. Dreyfusarii și panamistiile de la guvern s'au îngrozit de acest neașteptat succes obținut de naționaliști. Ei acum încearcă o ultimă efortare la balotagiile de Duminecă, când nădăjduesc să repare pierderile ce au avut Dumineca trecută.

După numărul cel mare de voturi, obținut de naționaliștii poști în balotaj, se poate prevedea mai mult ca sigur că naționaliștii vor înregistra tot aceleași succese ca și Dumineca trecută.

Și dacă speranțele naționaliștilor, vor fi realizate, majoritatea membrilor, în consiliul comunal din Paris, va fi formată din naționaliști.

Naționaliștii, dușmanii cosmopolitilor și ai evreilor, în curînd vor deveni stăpîni Parisului, nu însă prin desordine și ilegalitate cum au venit socialiștii, ci prin ordine,

bună-voință și aclamațiunea poporului francez.

Prisonierii și proscriși naționaliști pot fi fericiți că Franța adevărată e cu ei.

(A. N.)

Răsboiul buro-englez.

Englezii sunt plini de mândrie și veseli că Roberts a intrat în Kronstadt.

Eată de altfel știrile mai nou:

Londra, 14 Maiu. Burii s'au retras din Kronstadt ducînd cu ei toate vagoanele că ferate, precum și muniția. De ale mîncărî și hrana pentru vile ce n'au putut duce, au ars. Vreme să strice și calea ferată, n'au mai avut. Generalul French deja Vineri seara era apro pe de oraș. Burii erau acolo 8000 cu 8 tunuri.

„Times” primește din Kronstadt știri că Krüger a sosit la Lytleburg, noua capitală a Oranjului. Aici s'a ținut o ședință a Volkstradului. S'a decis ca toți locuitorii, fărăosebire de naționalitate, să lupte nainte, dînd tot ajutorul lor comandelor bure.

Burii se întăresc pe mahurile rivului Vaal.

Mafeking, 14 Maiu. Pe mîne se așteaptă sosirea oștirilor engleze. Hrană în oraș nu este de cât atîta să se ajungă cel mult două zile.

Porumbeii călători.

Știrile militare. — Barca lui Noe. — Porumbel călători — În Rusia — În Germania. — În Franța. — În România.

Se știe, că după regulile tactice, cavaleria trebuie să adune știrile, cari să orienteze armata; dar o informație, oricît de importantă, trebuie să vină la timp ca să fie de întrebuințat.

Prin oameni, însă e foarte greu; cicliștii merg mai repede, dar numai pe drum, telegraful e și mai repede decât cicliștii, dar are nevoie de sîrmă, care poate fi tăiată și telegrama interceptată. Atunci lumea militară s'a gîndit la porumbeii călători, stafea foarte repede, care ia vecinic drumul cel mai scurt.

Dar porumbelul nu e credincios decât hulubăriei sale. Cavaleria era deci nevoită să corespondă cu puncte fixe, de unde să telegrafeze știrile sale. Dar cum să transporte păsările? Aci era dificultatea cea mare. Se gîndiră atunci, la hulubăria mobilă. Ideia nu-i nouă, nil novi, cum ar spune latinul. Aici lui Noe era deja cea mai micătoare hulubărie.

Azi barca a luat altă formă. E pur și simplu o casuță de porumbel pe roate, care poate urmări trupele în mișcările lor. Dels aceste puncte mobile, cavaleria putea trimite știri la locurile fixe, pe unde s'au scos păsările. Dar, o, căpi de dar întră într'un articol de gazetă! — trăsura aceea nu

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI.”

Fantasie... bucureșteană.

E o zi posomorită de primăvară; dar e zi de sărbătoare — mare repaus dominical.

Al observat dumneata, cititorule, câte progrese a făcut opinia publică de când avem legea repausului dominical?

E zi de sărbătoare?

Pe stradele principale e o mișcare febrilă neobișnuită.

Mulțimea circula cu mare greutate; grupuri se aglomerează la răspîntii, unde discută ferbinte; toată lumea e cuprinsă de nervozitate.

Miroase în aer, nu, după expresia clasică, a iarbă de pușcă, — din norocire, moravurile poporului nostru sunt mai blînde decât ale altor popoare, mai civilizate chiar, — miroase a — ghiontună!

Dar' ce? De ce fierbe lumea?

Se face o manifestație populară monstră în contra guvernului, care vrea să treacă

prin camera à la vapeur legea pentru înființarea „Monopolului bănturilor spirituoase!”

De când ne bucurăm de binefacerile regimului parlamentar, n'a trecut această țeară printr'o agitație mai grozavă.

Drept să spun: să merg la manifestație, n'am curaj, fiindcă am aflat că guvernul este hotărît să reprime cu toată energia mișcarea populară, și n'am poftă să-mi stric vre-un os pentru o simplă curiozitate de gură cască.

Pe stradă să mă plimb, e foarte frig; și afară de asta, te pomenesci că mă încure în vre-o discuție și-mi capăt beleaua... Cine știe dacă nimeresc să mă adresez în mulțime cuiva de aceeași părere cu mine! și 'n astfel de împregiurări, un om ca mine, care nu înțelege mândria eroismului civic, trebuie ori să discute cu oamenii de aceeași părere, ori și mai bine să n'aidă nici o părere.

Dar' dacă n'ai nici o părere, în astfel de împregiurări, când mai toată lumea are o părere, ești în primejdie să superi pe oricine are una.

E mai bine așa, dar' să mă retrag discret într'un colț și să tac.

Intru într'o berărie și aștept să pice din moment în moment ediția de seara a

ziarelor politice... Sunt tare nerăbdător să aflu ce a fost la manifestație.

E lume destulă și în berărie. Un cunoscut mi-se așează alături.

— Ei ce zici?

— Ce să zic? Răspund eu... Bine.

— Cum bine? Asta e bine?

— De! zic; știu și eu?

— Cum, știu și eu? Dacă dumneata, cetățean care te pretinzi...

— Ba, zic, pardon, nu mă pretinz de loc.

— Nu e vorba că te pretinzi, dar' ești; ești un om, care va să zică, mai instruit, și ai datoria, mă înțelegi; fiindcă dacă unul ca dumneata stă indiferent și nu se interesează, atunci să-mi dai voie să-ți spui...

— Nene, zic eu...

— Ce, nene!... Aoleu! Vai de biata țeara asta! O să ajungă rău, domnule! o să ajungă rău! fiindcă nu mai este patriotism și totul se vinde, și sunt oameni, mă înțelegi, cari ar merita...

Și omul meu ridică tonul așa de tare încât toată lumea dimpregiur își întoarce privirile către masa noastră... Eu aplec ochii și cu tonul foarte blajin.

— Să mă crezi că și pe mine...

Ei ridicînd tonul și mai sus:

— Ce, și pe dumneata?... Când vine, mă înțelegi, un guvern ca bandiții, fiindcă n'are cine să-l oprească de a lovi în toate e mai scump, pentru care nu mai există nici o apărare, fiindcă tăcem toți, și eu și dumneata și dumnealor (arată pe cei dela mesele apropiate) ca niște lași, fără nimica sacru, mă înțelegi! fraște că are să-și bată joc de poporul întreg... Al dar' nu mai merge! Poți dumneatale, mă înțelegi, să zîmbești și să ridici din umeri, parcă ai fi străin, nu...

— Da, nu ridic din umeri, domnule! nu zîmbesc, nu zîmbesc, domnule; mă eartă!

— Tal!...

— Lasă, zic, plătesc eu...

— Mersi! Las' că avem și noi cu ce plăti atîta lucru!... Nu ne-a jupuit până acum de tot guvernul bandiților dumnea-voastră!

— Al meu? guvernul meu?...

— Las' că știm noi... Tal!!! surdule!

Plătește și pleacă foarte năcăjit.

Noutăți

Arad, 15 Mai 1900.

Mitropolit, nu glumă. Ni-se scrie din Sibiu: „Zilele acestea au fost mai multe sfaturi la curtea mitropolită d'aici. Mitropolitul se arăta foarte radios, ear noul arhiepiscopu onorar, umbra și mai misterios ca în trecut. În cele din urmă treaba a răsuflat și în public: I. P. S. Sa a primit dela cuscrușeu Dori din Arad un protest—contra alegerii dlui Mangra, zice-se—care va pune în lumină stranie lucrurile de pe la Arad, unde ei-că totul merge rău acum mai ales, că dl Hamsea nu s'a putut alege vicar. Protestul ar fi subscris de fruntași de prin Bihor și de pre la Banat.“

În altă parte a ziarului nostru ne ocupăm de acest „protest“, precum și de faimoșii „subscribenți“. Așteptăm ca protestul să fie și publicat în „Telegraf“, că altfel opera I. P. S. Sale Mitropolitului Meșianu n'ar fi completă.

14 zile temniță pentru duel mortal. La 17 Aprilie 1899 Mathisch, sublocotenent în rezervă a împușcat în Loeben, în duel, pe Ianuske, presidentul burschenschaftului Crusca. Tribunalul din Budapesta l'a osândit ori la 14 zile temniță de stat. Probabil că l-au dat numai atâtă din cauză că duelul se provocase dintr-o discuție, în care Ianuske insultase pe Unguri.

Instalarea protopresbiterului Buziașului Ioan Pepa, se va face *Duminecă* în 7/20 Maiu în Buziaș, prin comisarul consistorial, protopresbiterul Lugojului Dr. George Popovici însoțit cu asistență imponentă după un program bogat și bine chipzuit. Actualii conducători ai tractului Buziaș, Aureliu Drăgan, administratorul protopresbiteral și comisarul școlar, Ioan Marcu, își dau silința ca împreună cu clerul și poporul numitului tract, instalarea să succedă pe deplin din toate punctele de vedere.

2000 Unguri peritori de foame. Ziarele ungurești aduc știrea, că în Ciongrad în mijlocul Cănașului maghiar, sunt peste 2000 Unguri, cari mor de foame. Ei sunt adică lucrători la regularea apelor (Kubikos) și în lipsă de muncă, n'au nici un alt venit. Mai ales că nici nu-i primește nimeni, în altă parte, mergându-le vestea că sunt socialiști zurbagii!

Totuși statul umblă să aducă în țeară coloniști ciangari!

O știre senzațională. „Apărarea Națională din București“ scrie: „Prin înaltele cercuri politice din capitală, circulă șvonul că dl ministru de externe, în urma intervenției pe cale diplomatică din partea autorităților regatului Serbiei, a cerut ministerului nostru de interne, și acesta poliției capitalei, să aresteze mai mulți emigrați sârbi, aflați în capitală, cari fac parte dintr-o asociație secretă, urzind un complot în contra vieții Ex-Regelui Milan. După cât se afirmă, poliția noastră de siguranță a și început urmărirea contra acestor refugiați politici. Printre ei se găsesc persoane cari au ocupat slujbe înalte în regatul Serbiei. Deși faptul să ține în cel mai strict secret, putem afirma că doi sârbi au fost deja chemați la poliție spre a fi interogați.“

Liga Culturală, secția Bacău, Duminecă 30 Aprilie a. c. orele 2 p. m. D-na Neli Cornea a ținut conferința „Artă și Patriotism“ în Sala Palatului Municipal. Venitul este destinat pentru sporirea fondului Milionului Ligei.

Faptă creștinească. În loc de cunună peritoare, economul George Orșan cu mama sa Maria, din Șieitin au cumpărat în memoria decedatului lor frate și fiu un *apostol* în valoare de 6 fl., primească donatorii și pe aceasta cale laudele bine-meritate pentru aceasta faptă creștinească.

Necrolog. Cu inima frântă de durere se anunță trecerea din viață a Preambulului nostru fiu, soț și frate Aureliu Jurca, învâțător gr.-or. rom. pensionat răposat după lungi și grele suferințe Duminecă în 30 Aprilie (13 Maiu) 1900 la orele 11^{1/2} seara Rămășițele pământești ale defunctului se vor înmormânta după rîitul gr.-or. rom. în grădina bisericii din Cladova (com. Arad). Mercuri în 3/16 Maiu 1900, la orele 10 înainte de amiază. Fie-ți țărîna ușoară și memoria binecuvîntată! Michail Jurca, Zenovia Jurca, născ. Panea, ca părinți. Iuliana Jurca născ. Barna, ca soție. Augustin Jurca, Elena Jurca, Traian Jurca, Lucreția Jurca măr. Dascăl, ca frați. Nicolae Barna, Maria Barna, ca socri. Silvia Jurca, Constantin Barna, Athanasie Barna, ca nepoți. Parteniu Jurca, Vasile Jurca, Marta Jurca măr. Ganea, Ilie Jurca, George Crucean, învâț. pens., Elena Crucean născ. Panea, ca unchi și mătușe. Anna Jurca născ. Ilieșiu, Trifon Dascăl, Athanasie Barna, Maxim Barna, Maria Barna, Iuliu Barna, vîd. Sidonie Barna măr. Tura. Petru Barna ca cumnați, vîd. Elisabeta Baba, născ. Crucean, Maria Tiparek născ. Crucean, Savu Ganea, ca vîd. și verișoare.

Revolta generală în Spania. Provinciile Barcelona și Valencia sunt declarate în stare de asediu.

Tribunalele militare încep să funcționeze la Barcelona; se fac cercetări asupra persoanelor cari au fost arestate.

Tulburările urmează la Valencia. Manifestanții resistă gendarmilor.

La Sevilla spiritele sunt foarte agitate. Prăvăliile sunt tot închise.

Din pricina evenimentelor din provincie, Regina-regentă a renunțat de a merge la balul ducesei de Saiten.

Tinerimea școlară dela gimnasiul superior fundational din Năsăud invită la maiatul, care se va aranja în Năsăud Duminecă în 27 Maiu st. n. 1900 în grădina gimnasială, ear le cas de timp nefavorabil în sala de gimnastică. Începutul la 8 oare p. m. Prețul intrării de persoană 1 coroană. Venitul curat e destinat pentru fondul de utensilități la gimnaziu. Suprasolvirile și oferte marimonioase se primesc cu mulțămîntă și se vor cita în raportul gimnasial anual. Comitetul arangiator.

Avis. Imi iau voia a atrage din nou atențiunea stimaților domni, cari au primit liste de colectă pentru masa studenților din Brașov, ca să binevoiască a mi reînnoi lista de colectă, ori care ar fi rezultatul colectei. Fixez ca termen ultim spre acest scop ziua de 20 Maiu v. v. c., până la care termen rog a mi-se remite listele cu rezultatul colectei cu atât mai mult, cu cât în *Darea de seară* II, ce se va pune atunci sub presă — în cas de întârziere nu se vor mai pute publica. Brașov, în 27 Aprilie v. 1900 Virgil Onișiu, dir. gimn.

ULTIME STIRI.

Victoria naționalistilor.

Paris, 14 Maiu. Intreaga capitală e cuprinsă de un rar entuziasm. La balotagiul de ieri, naționalistii au reușit o învingere. Dintre 30 locuri, 19 au fost câștigate de ei ear 11 aparțin diferitelor fracțiuni (radicali, socialiști etc.) Naționalistii au astfel asigurată majoritatea în consiliul municipal. Presa naționalistă și antisemită aduce articoli elogioși parisienilor, cari prin voturile lor au determinat nu numai viitorul consiliu comunal, dar soarta Franței, care va trebui să scape acum curînd de guvernul cosmopolit și dreyfussard. Se presupune anume, că încontra voinței Parisului nici un guvern nu se va putea menține.

Eri noapte, după proclamarea rezultatului alegerii, au fost mari manifestațiuni pe bulevarde și înaintea redacțiilor foilor naționaliste.

Presă guvernamentală recunoaște că aderenții guvernului actual au suferit în Paris o ireparabilă înfrângere.

Dela „Enciclopedia-Română“ cetire.

— UNA LA ZI —

„Impresario—omul care se ocupă cu înfișarea artiștilor în public.“

Vol. I, 805

Nota. Un impresario prin urmare este și dl Diaconovich, care și el înfișează pe artiști în public, făcîndu-le biografia în „Enciclopedia“.

Nu mai vin gazetele... N'apuc să-mi aduc aminte de gazete, și eată o altă cunoștință se apropie și-mi cere să-i permit a sta lângă mine...

— Ei?

— Ei? repet eu.

— Îți place ce fac miserabilii?

— Care miserabili?

— Ei, care miserabili! derbederii! bandiți, care socotesc că, dacă se s'îng două trei sute, beți, gata pe scandal... Oamenii disperati, domnule, care pentru un picușor omoară de tată-său... Dar astădată li-s'a infundat... Auzi dumneata! În carne vie are să tragă! în carne vie!

— De, nene! zic eu...

— Dar adicăte, ce poștiți, dumneavoastră? adicăte, cum o ești o ceată de dălcăuți, de haimanale de-ale dumneavoastră în uliță cu rețevile, guvernul...

— Eartă mă, zic; înțeleg să combat pe haimanale, dar să susții că sunt ale mele... mă iartă...

— Ce să te iert!... Dumneavoastră, oameni inteligenți, sunteți de vină, fiindcă stați indiferenți. Ea să fi mers dumneata cu mine și cu dumnealor teți (arată pe cei dela celelalte mese dimpregiur) să fi mers ca niște cetățeni convinși să facem și noi o manifestație... Dar nu! Noi stăm ca

blegii în cafenele și în berării, și în cluburi, și lăsăm pe toți apelpisiții, care ard să pue ear mîna pe slujbușoare, ca să-și facă de cap și să răstoarne sub felurite pretexte...

— Nene, zic, t'eî supără, eu în politică nu m'amestec, pentru că...

— Pentru-că?

— Pentru-că... mi-e frică...

— Frică?... bravo!

Și omul meu începe să rîză:

— Atunci, dă-mi voie să ți spun, adicăte, că ești o mangafă...

— Sunt funcționar, domnule...

— Tocmai de aia! trebuie să aperi guvernul...

— Da ce? zic eu, cam plictisit... guvernul n'are altă apărare decât pe un conțepist ca mine?...

Omul meu îmi dă cu tîfa, se scoală și pleacă grăbit, fără să ți plătească halbele, pe cari le a beut una după alta... Lasă că île plătesc eu! și nu-mi pare rău: mai puțin costă două halbe decât crudele-î lecțiuni de civism...

Dar iată sosește un băiat cu gazetele. Lumea île smulge.

Iau și eu două: una guvernamentală și una opozantă.

Sunt om care iubesc adevărul și fiindcă-l iubesc, știu să-l caut. De mult mi-am făcut

rețeta cu care, în materie politică, îl poți obține aproape exact.

De exemplu.

Gazeta opoziției zice: „la această întrunire a noastră, alergaseră peste 6000 de cetățeni, tot ce are capitala mai distins ca profesioniști libere, comercianți, proprietari și c...“

Gazeta guvernului zice: „...la această întrunire a lor, d'abia se putuseră aduna în silă vre-o 300 de destrăbălați, derbedei, haimanale...“

— Atunci, zic eu, au fost la acea întrunire 3000 și ceva de oameni, fel-de-fel, și mai așa și mai așa.

Pe când deschid gazeta guvernamentală, să mă uit la ultimele informațiuni asupra scandalului, eată, că, intrînd pe ușa din dos, vine la masa mea un domn ca de vre-o trei-zeci și cinci de ani și mai bine, cu o barbă neagră foarte bogată, însoțit de un tinerel ca de vre-o paisprezece ani — probabil fiul-său.

Amîndoi, tatăl și fiul, se așează „sans façon“ la masa mea și tatăl, foarte răgușit, îmi zice cu ton de aspră imputare:

— Ce citești porcăria aia, die?

— Pardon, zic eu.

Dar până să-mi mai zic ceva tatălui, fiul îmi smulge gazeta, o rupe și o asvîrle sub picioare.

— Domnilor! vreau să zic eu.

— Ce, domnilor? țipă băiatul — Credeți că n'aveți să plătiți infamia? —

— Ce infamie, domnule?

— O să vă arătăm noi dumneavoastră tuturor, care ve solidarizați cu regimul banditesc —

— Cu regimul monopolurilor! adăogă tatăl răgușit.

Înțelegînd că un tată așa de răgușit n'ar putea fi nici odată pentru monopolul bășturilor spirituoase, zic:

— Mă iertați, domnilor, cu cine am, mă rog, onoarea?

— Cu studenți! strigă băiatul!

— Bine, dumneata, se vede—dar tata dumitale —

— Care tată?

— Dumnealui! și arăt pe omul cu barbă.

— Nu î sunt, tată, domnule, strigă e-mul răgușit —

— ?—fac eu.

— Suntem camarazi!

— Camarazi! strig eu. Camarazi? și încep să rid —

— Domnule! zice bărbosul. Nu ți permit să insulți tinerimea universitară!

Eu chem de grabă cheinelul, plătesc iute și plec, după ce salut frumos pe cei doi tineri camarazi.

Caragiali.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu. Red. respons.: Ioan Russu Sirianu.

Două cărțile n-au sosit la redacție: 1. „Cântecul lui Adam când l-au scos din rai și alte versuri frumoase, păstrate din bătrâni și acum pentru întâia dată date în tipar”. 2. „Infocata și nenorocita dragoste a lui Filarot și Antusei, o povestire foarte frumoasă în versuri păstrate din bătrâni”.

Manuscrisele originale ale ambelor cărți se află la Academia Română din București, dăruite de editorul. — Au apărut de curând amândouă în editura „Librăriei Ciurcu în Brașov”, de unde se pot comanda cu 12 cr. exemplarul.

Din „Noua Revistă Română”, a cărei prospect și apel l-am dat, după-cum am înregistrat deja și sumarul celor două numere dintâi, a apărut numărul 4, cu următorul cu prius bogat:

Cronica politică: Stavri Predescu: Partidele noastre politice. — Sp. H. ret, St. Hepites, E. A. Pangrati, D. Emmanuel, N. Coculescu, C. Miculescu, D. Mircescu, D. Bungețianu, G. Tzitzeica, M. Ianculescu: Proiect de lege pentru introducerea calendarului apusean drept calendar al statului în viața civilă. (Memoriu justificativ). — **Et-nografie:** Gustav Weigand: Românii din Serbia și din Bulgaria-apuseană. — **Literatură:** G. Coșbuc, Elementele literaturii populare. — D. Teleor: Anton Pann (schită). — **Pedagogie:** N. Vaschide: Introducerea la studiul aplicațiilor pedagogice ale cercetărilor psihologiei experimentale. — **Miscarea literară și științifică:** Ioan Slavici: Vatra din Slatina. — Ateneul din Bacău. — „Calendarul Poporului”. — Imaginația și felurile ei la copii (conferință ținută la școala normală de institutoare din Iași).

Suplimentul I: Din Bucovina. — Suplimentul și legea învățământului secundar, de N. Em. Teohari, directorul gimnasiului părăsita. — Panait Zosin: Dulci și amare, poezii. — N. Vaschide și Van Melle: O

nouă ipoteză asupra naturii condițiilor fizice ale odoratului. — Notife bibliografice.

Suplimentul II: Ca la noi la nimeni... „De Sfântul Ilie”, de Victor Bogdănescu. — Iubire (poezie), de Ioan Petrovici. — În închisoare, de Iancu Horia. — Scrisoare (poezie), de Nirvan. — Călătoria din nuntă, de Sprin S. Hasnaș. — Tristețe, Lebăda (poezie), de D. Karr. — Discursul unui ambasador chinez. — Ateneul român.

In atențiunea domnilor învățători români. Aducem la cunoștința domnilor învățători de la școlile populare, că înaltul minister reg. ung. de culte și instrucțiune publică cu datul de 26 Martie 1900 Nr. pres. 1070 a aprobat manualul „Geografia pentru școlile populare întocmită pe baza planului ministerial de învățământ, partea primă pentru clasele III. și IV., de Vasile Goldiș, profes. gimnas.”

In legătură cu aceasta anunțăm pe domni învățători, că tocmai acum a esit de sub tipar și partea a doua din Geografia lui Vasile Goldiș.

Ambele părți se pot procura de la Librăria editoare Ciurcu în Brașov, precum și de la toate librăriile din patrie.

Bibliografie. Au apărut și ni s-au trimis următoarele două cărți: Micul Legendar, ilustrat cu icoane pentru școlile primare, de Ioan Tuduceșcu, învățător. Pentru anul al III-lea. Ediția VI. Prețul: 60 bani (fieri). Se poate procura de la autor în B. Lippa. — „Povestiri și anedote populare”, de Domețiu Dogariu, inv. dir. la școala element. capitală din Satulung. Broșura aceasta e Nr. 10 „Din literatura populară”, edită de Tipografia „Aurora” A. Todoran în Gherla. Prețul 20 fieri și se poate procura de la numita tipografie.

Din „Biblioteca Noastră”, rid'geată cu multă pricepere și îngrijire de dl Enea Hodoș, profesor la institutul preparandial din Caransebeș, au mai apărut de curând și ni s-au trimis următoarele broșurele:

Nr. 29. „Balade populare”, opt la număr, alese din poeziile marelui nostru V. Alexandri;

Nr. 30. „Comoara”, „Capra cu șapte iezi”, două piese teatrale pentru copii, de N. Băiaș;

Nr. 31. „Două Novele”, de I. Slavici și A. Vlăduță.

Ca și cele de până acum, toate tref aceste din urmă broșurele ale „Bibliotecii Noastre” din Caransebeș — și ca tehnică, și ca cuprins sunt niște lucrări minunate, plăcute și folositoare pentru ori-și-care om cu carte, îndeosebi însă pentru școlarii mai înaintați. Ar fi un păcat să lipsească din casa fiecărui cărturar cu familie, dar mai virtos din bibliotecile noastre.

Fiecare exemplar se vinde cu 14 cr. (28 fil.) și se poate procura de la directorul numitei biblioteci, E. Hodoș în Caransebeș.

Tipografia „Tribuna Poporului”
arangiata fiind cu material nou
primește spre executare:
Tipărituri de bancă, Cărți, Ori-ce tipărituri.
Invitări la nuntă, Broșuri, Anunțuri funebre, etc.
Cele mai moderate prețuri!!

ECONOMIE.

Cereale (bucate).

De aci încolo prețurile pe piețe se notesc în coroane și după 50 chilogramme, ear' nu ca și până acum, după măsura metrică (100 chilogramme).

Prețurile dela 15 Maiu n.

In Arad:

Grâul cel mai bun . . . cor.	7.80—7.40.
Cucuruz	5.10—5.20.
Săcară	5.70—5.80.
Orz	5.20—5.30.
Ovăș	4.40—5.—

Cursul pieții din Arad.

Hârtie-monetă română	Cump. n.	9-48 vând	9,59
Lire turcești			—
Imperial (15 R. aur)	18.90		19.—
Ruble rusești 100 à	126.—		12.—
Galbeni	5.58		5.88
Napoleon-d'or	9.48		9.56
100 Marcs germane	58.50		58.96
Livre sterling	11.90		12.50

S p i r t :

25 Aprilie

Spirit rafinat; cu toptanu	115 —
” ” cu micu	118.—
” brut cu toptanu	113.—
” ” cu mic	116.—

Porci :

(Piața Steinbruch)

Ungari; greutate :	
bătrâni 380—400 kg.	52—54. cr. p. kg.
țineri 320—390 ”	55—56. ” ”
” 250—320 ”	54—55. ” ”
” până 250 ”	54—56. ” ”
mijlocie 240—260 ”	— ” ”

A apărut

Și să afli de vânzare la administrația „Trib. Poporului”
următoarele opuri:

- 1.) „Calendarul nostru” — pe 1900. prețul — — — — — cor. —.60 fil.
- 2.) „Amicu Poporului” — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cauze administrative. Prețul — — — — — „ 1.— „
- 3.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean, prețul — — — — — „ 2.— „
- 4.) „Judecătorile cu jurații” — de Teodor V. Păcățeanu, prețul — — — — — „ —80 „
- 5.) „Libertatea” — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu, prețul — — — — — „ 2.— „
- 6.) „Principiile politice”, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcățeanu —prețul — — — — — „ 4.— „
- 7.) „Caractere morale” — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov. Prețul. — — — — — „ 2.50 „
- 8.) „Războiul pentru neam” și „Povestea unei coroane de oțel” ambele de George Coșbuc. Prețul Războiului „ 1.20 „
Prețul „Coroanei” — — — — — „ 1.60 „
- 9.) „Din vremuri apuse” — de Judita Secula născ. Truția — prețul — — — — — „ 1.— „
- 10.) „Vieritul” — de Petru Vancu, prețul — — — — — „ 1.— „
- 11.) „Teoria Dramei” — de Dr. Iosif Blaga. Prețul: — — — — — „ 3.60 „
- 12.) „Juvenilia” — de Sextil Pușcariu. Preț: — — — — — „ 1.60 „
- 13.) „Cuvântări bisericesti” — traduse de Ioan Genț. Preț. — — — — — „ 5.— „
- 14.) „Pribeag” — de Ioan Iosif Sceopul, preț — — — — — „ 1.50 „
- 15.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilchelm Niemandz prețul — „ 1.20 „
- 16.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom” (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățător în Arad. Aceasta liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase priceșne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2—3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane.

La comanda să se mai adauge de fie-care op 10 fieri spese postale.